

Prilog valoriziranju etnoloških tekstova Revije Đakovačkih vezova

Jasmina Jurković
Gradski muzej, Virovitica

Rad se temelji na proučavanjima tekstova unutar publikacija Đakovačkih vezova, popularno zvanih Revija. Prvi dio rada donosi problematiku povijesti publiciranja Revije, dok se u drugome dijelu kroz kriterij odabira "etnoloških" tekstova razmatra pitanje uloge amatera etnologa i školovanih etnologa. Razdoblja publiciranja Revije sadržavaju općenitu evaluaciju u cilju daljnjega razvijanja godišnjaka.

Uvod

Godinama čitajući tekstove Revija Đakovačkih vezova, tek nedavno zaintrigirala me činjenica o nejasno definiranome cilju ovoga časopisa. Većina zaljubljenika u prošlost i baštinu, vjerujem, smatra gotovo nepotrebno pojašnjavati razloge zašto i s kojim ciljem se Revija objavljuje (ili išta drugo povezano sa ovakvim vidom djelatnosti) te kome je kao takva upućena. Ipak, znanstvenicima je cilj propitivati značenja, provjeravati utvrđeno, tražiti razlike i upućivati na razvijanje. U etnološkome i kulturnoantropološkome pogledu to bi značilo propitivati smisao čuvanja ruralnih tradicija u manifestacijama poput Đakovačkih vezova, odnosno preciznije za tematiku ovoga rada, razložiti mogućnosti ovakve publikacije slavonske folklorne priredbe. Kroz čitanje dosada izdane Revije može se uočiti kako su, osim tekstova s naglaskom na očuvanju i

prezentiranju "starih običaja i narodnih nošnji", u Reviji svoje mjesto pronašli i tekstovi drugih znanstvenih disciplina, poput povijesti, arheologije, lingvistike, agronomije. Velika većina radova definira se kroz regionalnu poveznicu, pa stoga Revija i ima regionalni karakter. To međutim nimalo ne umanjuje kvalitativnu vrijednost određenih radova.

Kroz rad intencija nipošto nije svaki "etnološki" tekst Revije smjestiti u provizorne kategorije *dobroga* ili *lošega* rada. Stoga, podijelila sam publicističku djelatnost Revije u tri razdoblja. To su: razdoblje publiciranja od 1967. do 1979., zatim od 1980. do 1990. i od 1991. do 2004. godine. Kroz ova tri razdoblja nastojala sam podastrijeti pregled i valorizaciju isključivo etnoloških radova. Kriterij prema kojemu sam raspodijelila tekstove unutar triju razdoblja bio je u prvom redu obujam publicističke djelatnosti. Zatim, nastojala sam ukazati i na svojevrstne prekretnice među razdobljima koje bi mogle opravdati podjelu, ali i okarakterizirati period. Međutim, čitanjem i izdvajanjem tekstova nametnuo se sljedeći složen problem; vrlo zahtjevno raspoznavanje etnološkoga teksta od onoga koji svojom strukturom, sadržajem i propozicijama ne spada u takve. Također, velika većina tekstova unutar Revije nije pisana od strane stručnjaka, dakle školovanih etnologa, te ih je stoga nezahvalno staviti među etnološke tekstove. To nikako ne znači kako takvi tekstovi nisu vrijedan doprinos u etnološkim istraživanjima i proučavanjima. Napokon, etnologija u Hrvatskoj kao znanost utemeljena je 1924. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, ali etnografski zapisi datiraju znatno ranije i nisu pisani rukom etnologa.¹ Tako su etnologiju zadužili mnogobrojni povjesničari, putopisci, romantičari i entuzijasti istraživači.

Skromni naslov kako je tekst samo prilog valoriziranja etnoloških tekstova, nametnuo se ponajprije zbog činjenice da mi je želja radom potaknuti sazivanje okrugloga stola koji bi okupio eminentne stručnjake i zainteresirane na raspravu o temi Revije kao tiskovine Đakovačkih vezova.² Također, nadam se kako ovo neće biti jedina valorizacija tekstova Revije iz područja etnologije te da će ovaj rad potaknuti razvijanje diskusije o amaterskim tekstovima kod eminentnih stručnjaka. Navodnike koje sam u naslovu rada stavila uz oznaku etnoloških tekstova nastojala sam pojasniti dalje u radu ukazujući na razlike između tekstova pisanih rukom stručnjaka i rukom amatera.

1 Usporedi s tekstom Vitomira Belaja, Povijest etnološke misli u Hrvata, u: *Etnografija, svagdan i blagdan hrvatskoga puka*, Zagreb, 1998., str. 353

2 Koliko mi je do sada poznato, okrugli stol s ovom temom nije se još održao niti je bilo inicijative. S vrlo opsežnom temom (Đakovački vezovi nekad i danas), ali slabo razrađenom koncepcijom, pa time i izostankom pozitivnih rezultata, održan je okrugli stol 21. listopada 2004. godine, na inicijativu Hrvatske seljačke stranke.

Kratki pregled rada Revije

Izuzetno plodno razdoblje izdavačke djelatnosti godišnjaka i popratne publikacije Đakovačkih vezova, zahtijevalo je kritički osvrt uključujući stručnu valorizaciju do sada objavljenih radova, a vezanih ponajprije uz već navedeno područje narodnoga stvaralaštva. Tim više što se do kraja devedesetih godina 20. stoljeća nije obraćala pozornost na potrebu sustavnoga promatranja i ocjenjivanja kako tekstova određenih znanstvenih disciplina unutar Revije, tako i cjelokupnoga izdavačkoga rada Revije.³ Pomak u takovom promišljanju o Reviji napravio je povjesničar Borislav Bijelić posvećujući nekoliko stranica svoje knjige ovome problemu.⁴ Postavljajući pitanje "uređivačke politike", Bijelić donosi i konkretne smjernice publicističkoga kretanja Revije unutar postojećih "regionalno lokalnih granica". Zaključuje kako kvalitetu treba pronaći u zahtjevima uređivačkoga odbora da "kompetentni ljudi (ne nužno doktori, magistri, književnici) pišu na način prihvatljiv najširoj, mahom ruralnoj publici – jer su i Đakovački vezovi u osnovi manifestacija njihovih kulturnih vrednota – i to tako da izbjegnu uporabu znanstvenog kategorijskog aparata i analitičkog načina mišljenja".⁵ Dvije godine prije objavljivanja Bijelićevoga rada (2000.) urednik Revije obratio se čitateljstvu po prvi puta od izlaženja. Profesor hrvatskoga jezika Mirko Ćurić kroz uvodni tekst "Trideset godina Vezovske Revije" pokušao je obrazložiti zadaću publikacije, kao i novu koncepciju "u skladu s činjenicom da ulazimo u novo tisućljeće i da trebamo novo promišljanje hrvatske baštine".⁶ Sumirajući dotadašnji rad Revije, urednik "Revije 2000." konstatira: "U Reviji ove godine pišu akademici, mnoštvo doktora i magistara znanosti, profesora, književnika, kulturnih djelatnika, folklorista, novinara... Svi ovi ljudi su jamstvo da će se Revija znati suočiti s izazovima novih vremena, da će zajedno s Đakovačkim vezovima opstati i produbiti svoje mjesto na hrvatskoj kulturnoj sceni. Maloj, ali svima nama tako dragoj".⁷ Ipak, Ćurić eksplicitno ne pojašnjava cilj i način budućeg oblikovanja i razvijanja Revije, zašto i kome je ona kao takva namijenjena, te eventualne propozicije za buduće tekstove.⁸

3 Smatram neophodnim valorizirati tekstove svih znanstvenih disciplina unutar Revije u cilju kvalitetnijeg budućeg rada ove publikacije. Također, upućujem na potrebu obrade povijesnih i arheoloških radova izdanih u Reviji.

4 *Naše teme, ogledi o prošlosti i sadašnjosti Đakova i Đakovštine*, Đakovo, 2002.

5 Borislav Bijelić, Trideset godina izlaženja Revije Đakovački vezovi: Pleoaje za kritičku valorizaciju, u: *Naše teme, ogledi o prošlosti i sadašnjosti Đakova i Đakovštine*, Đakovo, 2002., str. 233

6 Mirko Ćurić, Trideset godina vezovske Revije, u: *Revija 2000.*, Đakovo, 2000., str. 3

7 isto

8 Usporedi s tekstom Borislava Bijelića, isto, 2002., str. 230

Izrazito kratki osvrt na Reviju iz 2002. godine, isti autor donosi i u tekstu u "Reviji 2003.". Izuzev tek nabrojanih autora i njihovih radova, Ćurić čitateljstvu opravdava svoju novu uredničku koncepciju, a posebno likovni izražaj naslovne stranice koja je "poprilično mutna". Kao glavni urednik nepotrebno se ograđuje od kritičke valorizacije Revije kao tiskovnog prinosa najznačajnijoj manifestaciji Đakova, pa makar i samog pokušaja. Smatram kako je upravo urednik "pogodna osoba za prosuđivanje njene vrijednosti".⁹

Pored navedenih autora, Bijelića i Ćurića, valorizaciji rada Revije pridonio je i dugogodišnji urednik ove publikacije Stjepan Rechner.¹⁰ Prigodom obilježavanja šesnaestoga izdanja "Prigodne revije", posvetio je uvodni dio kratkom osvrtu na dotadašnji rad.¹¹ U tekstu se ističe: "Njena vrijednost utkana je u prilogima brojnih suradnika s ciljem da se objelodane narodni običaji, povijesni događaji, životne prilike, znameniti ljudi, sjećanje, zapisi, bilješke i što sve ne iz ravničarske Slavonije i ravne Baranje. Stranice Revije bile su i ostaju dostupne svim dobronamjernim suradnicima s jedne i širokom krugu čitatelja s druge strane".¹² Uočljiva je namjera tadašnjega uredništva da učini Reviju svojevrsnim prenterom Vezova kao folklorne manifestacije, ali i publikacijom na čijim stranicama se mogu prikazati radovi regionalnoga karaktera. U tome smislu, Rechner tada ipak nudi djelomične odgovore na pitanja vezana uz cilj pokretanja i čitateljstva kojemu se Revija obraća.¹³

Proučavajući izdane brojeve, nesporazum oko namjene i definiranja publicističke djelatnosti Revije zamijenio je drugi: period publiciranja. Naime, relevantna literatura ukazuje na publicističku djelatnost počevši s godinom 1970.¹⁴ Ipak, postoje brojevi iz 1967., 1968. i 1969. godine. Izuzetak u spornome datiranju predstavlja mišljenje pravnika i urednika Revije od 1996. do 1998. godine Željka Lekšića. On navodi: "značajnu ulogu u promidžbi Vezova ima

9 Mirko Ćurić, O nekim vrijednim Đakovačkim izdanjima objavljenima 2002., u: *Revija Đakovačkih vezova 2003.*, Đakovo, 2003., str. 70

10 Stjepan Rechner urednik je od 1970. do 1995. godine, s izuzetkom 1992. godine kada Revija nije izdana. Izdanja Revije od 1996. do 1998. godine su pod uredničkom direktivom Željka Lekšića, nakon kojega 1999. godine mjesto urednika preuzima Mirko Ćurić.

11 Tekst identičnoga sadržaja, kao i nekolicina odabranih tekstova iz Prigodne revije 1986., objavljen je i u knjizi *Đakovo i Đakovački vezovi*, u izdanju Turističkog društva Đakovo, 1986. Iako *Uvod* nije potpisan, može se pretpostaviti kako je autor teksta urednik S. Rechner.

12 Stjepan Rechner, Uvod, u: *Prigodna Revija 1986.*, Đakovo, 1986., str. 3; također usporedi s *Đakovo i Đakovački vezovi*, ur. Ivan Tarnaj, Đakovo, 1986., str. 130

13 Borislav Bijelić smatra da se ne nude odgovori, isto, 2002., str. 230

14 U izdanjima Revija iz: 1986. godine autora Stjepana Rechnera; 2000. godine autora Mirka Ćurića; također usporedi s tekstom Zvonka Vugrinovića, Sadašnjost i budućnost Đakovačkih vezova, u: *Prigodna Revija br. 34*, Đakovo, 2004., str. 14. i tekstom u knjizi Borislava Bijelića, isto, 2002., str. 229

prigodna revija Đakovački vezovi koja izlazi kontinuirano od 1971".¹⁵ Jasniji pregled izdavačkoga rada donosi prosvjetni djelatnik Ivo Pavić: "Tako Đakovački vezovi svake godine, od početka svoga postojanja (1967.), izdaju prigodni prospekt kojim se najavljuje manifestacija i njen program, a od 1970.g. i prigodne revije u kojima su do danas otisnuti mnogi vrijedni i značajni članci, ne samo iz područja etnologije, nego i iz drugih područja znanosti i kulture".¹⁶ Iako bi sada predodžba o izdavanju Revije trebala biti jasnija, ona ostavlja dojam konfuznosti. Od kada izlazi Revija? Voljna ponuditi odgovor, pronašla sam prve publikacije i tako nastojala provjeriti vjerodostojnost dosada navedenih autora i njihovih tvrdnji o publiciranju Revije. Listajući formatom neobične i malene (17x24 cm) "prigodne prospekte" uočila sam kako tri od četiri sadrže stručne članke istaknutih pojedinaca.¹⁷ U impresumu ovih "prigodnih prospekata" navedeni su članovi redakcijskoga kolegija (dr. Zvonko Benčević, Ivan Pavić, nastavnik i Milan Rajković, profesor), zatim suradnici (Branka Raunig, Josip Gabrić, Zdenka Lechner, Mirko Brođanac, dr. Zvonko Benčević, Vesna Bućan, Julije Njikoš, Stjepan Dvoržak, Ivan Germovšek i dr. Ivan Kopic) i lektor (Milan Rajković, profesor). Izdavač ovih publikacija bilo je Turističko društvo Đakovo, a za izdavača potpisan je idejni osnivač cjelokupne manifestacije "Đakovački vezovi" dr. Zvonko Benčević. Ozbiljnost u pristupu uređivanja "prigodnih prospekata" mogla bi zasjeniti neke brojeve Revije nakon 1970. godine. Da su pojedini radovi iz spornih brojeva godina 1967. – 1969. prepoznati kao relevantni ukazuje i njihovo smještanje u tekst "Bibliografija o Đakovu i Đakovštini" autorice Marije Malbaše.¹⁸ Ista autorica smatra kako "Đakovački vezovi (prigodna revija) izlazi od 1967. svake godine". Nepravедno zapostavljeni tekstovi, iako kratki, često pronalaze svoje mjesto kao citirana građa. Jedan od takovih primjera svakako su radovi etnologinje Zdenke Lechner.¹⁹

Nesporazum perioda publiciranja obilježio je sve buduće brojeve Revije. Naime, ni jedan broj, do "Revije 2001.", nije numeriran što je vjerojatno direktna posljedica ovdje ukazanoga problema. Uredništvo je numeriralo "Reviju 2001."

15 Željko Lekšić, Riječi lete što je napisano ostaje, u: *Jubilarna Revija 1967.-1998.*, Đakovo, 1998., 39. Sklona sam uvjerenju kako se ovdje ipak radi o tiskarskoj pogrešci.

16 Tekst "Dvadeset godina *Đakovačkih vezova* smotre folkloru Slavonije i Baranje" u: *Đakovo i Đakovački vezovi*, ur. Ivan Tarnaj, Đakovo, 1986., str. 57

17 Publikacija iz 1967. godine sadrži program na tri jezika (hrvatskom, njemačkom i mađarskom jeziku) te fotografije pod naslovima: Narodni vezovi Đakovštine, Narodne nošnje Đakovštine i Pejzaž-radnici na polju. Brojevi iz 1968., 1969. i 1970. godine maloga su formata, ali sadrže tekstove iz raznih područja. Usporedi prilog na kraju rada.

18 Marija Malbaša, Bibliografija o Đakovu i Đakovštini, u: *Zbornik Đakovštine 1*, JAZU, Centar za znanstveni rad Vinkovci, Zagreb, 1976., str. 470-473.

19 Usporedi dalje u tekstu pod naslovom Razdoblje od 1967. do 1979. godine.

trideset i prvim brojem Đakovačkih vezova iz čega proizlazi negiranje brojeva iz perioda od 1967. do 1970. godine. Međutim, propusta ima i nakon numeriranja, pa tako publikacija iz 2003. godine ne dobiva svoj broj. Svakako treba spomenuti kako problem datiranja predstavlja problem i prilikom korištenja radova Revije (što je vidljivo i u ovome radu). Često nije razumljivo kojemu naslovu Revije pribjeći kod navođenja autora i teksta. Dvogodišnja pauza cjelokupne manifestacije dodatno zamršuje problem te se tako godina prvih Vezova ne podudara ni s godinom jubileja ni s brojem Revije, što je najčešće vidljivo u naslovnici Revije gdje se pojavljuju tri različita broja.

Sličan nesporazum javlja se i kod naziva gdje se navodi njih nekoliko: Revija (tekuća godina), Prigodna revija (broj), Revija Đakovačkih vezova (tekuća godina) i Đakovački vezovi (godina).²⁰ Zbog prostora, ali i teme ovdje se ne namjeravam baviti tim problemom, već samo upućujem na njega.

Razdoblje od 1967. do 1979. godine

Istaknuto je kako je uz folklornu manifestaciju Đakovački vezovi ukazana potreba izdavanja programa i popratnih tekstova, što će s vremenom prerasti u vrlo bogatu publicističku djelatnost smotre folkloru i pripadajućih aktivnosti. Unatoč obujmu od svega nekoliko stranica, smatram kako se publikaciji iz 1967. godine treba osigurati dostojnije mjesto u povijesti izlaženja Revije. Fotografije koje se nalaze u broju iz 1967. godine značajan su pokazatelj tadašnjega promišljanja o materijalnim vrijednostima koje treba sačuvati. Publikacija iz sljedeće, 1968. godine, donosi relevantne teme za Đakovštinu.²¹ U etnološkome pogledu značajna su dva teksta, od kojih je jedan pisan rukom stručnjaka, etnologinje Zdenke Lechner. Kao viša kustosica Etnografskoga muzeja u Zagrebu, ali i prvi školovani etnolog u Slavoniji pisala je za Reviju tekst pod nazivom "Narodna nošnja u Đakovštini". Pionirski opisi ruralnoga odijevanja Đakovštine danas su vrijedan doprinos svakom etnologu i istraživaču ovoga

20 Svi su vidljivi na naslovnim stranicama i impresumu, kao i kod autora citiranih u literaturi. U tekstu sam se opredijelila za korištenje popularnoga naziva Revija, izuzev brojeva koje citiram gdje donosim naslov koji je aktualan za tekuću godinu.

21 To su tekstovi: *Đakovo kroz vjekove*, Branke Raunig; *Katedrala i biskupski dvor*, dr. Ivana Kopačića; *Đakovački vezovi*, Josipa Gabrića; *Lipicanska ergela Đakovo*, dr. Zvonka Benčevića; *Mandičevačko vinogorje*, Vesne Bučan; *Vezovi u svijetlu štampe*, Ivana Germovšeka; *Lovstvo u Đakovštini*, Stjepana Dvoržaka te dva etnološka teksta: *Narodna nošnja u Đakovštini*, Zdenke Lechner i *Slavonija - zemlja plemenita*, Julija Njikoša.

područja. Drugi tekst napisao je muzikolog Julije Njikoš.²² Rad je posvećen deseteračkim stihovima, poznatijim kao *bećarci* općeprihvaćenima u Slavoniji kao izraz pučkoga pjevanja. Ovako uspješan rad redakcijskoga kolegija, suradnika i lektora nastavljen je i sljedeće godine kada izlazi treća publikacija s već razrađenom idejnom koncepcijom, naslovljena "Đakovački vezovi 69". Nju su obilježila tri teksta o "narodnim običajima" autora Zdenke Lechner, Pavla Blažeka i dr. Marka Kadića. Etnološki tekst "Katori u vezovima na narodnoj nošnji Đakovštine" pokazuje stručnu analizu i podjelu *katora* prema tehnici izrade, zatim korištenje literature, kao i znanstveno promišljanje. Ovaj tekst Z. Lechner pionirski je tekst u etnološkim istraživanjima rukotvorstva Đakovštine te kao takav predstavlja temelj svih budućih radova novih naraštaja školovanih etnologa.²³ Upravo u prvim brojevima naglašena je koncepcijska želja uređivačkoga odbora o Reviji kao edukacijskoj knjižici u kojoj se čitatelju nude tekstovi o povijesti grada, o narodnoj nošnji i zapravo svim tekstovima tematski povezanim s Đakovštinom.

Godina 1970. imala je čak dva izdanja: četvrto izdanje maloga formata nešto izmijenjenoga redakcijskoga kolegija (uz dr. Zvonka Benčevića sudjeluju i Branka Rauning i prof. Dragutin Jurić) te prvo izdanje Revije velikoga formata urednika Stjepana Rechnera. U prvome navedenom izdanju dva su teksta etnoloških tema: "Pokladni običaji u Slavoniji", Julija Njikoša i "Zlatovez", Zdenke Lechner, a u drugome izdanju jedan: "Ljelje – stari narodni običaj u Gorjanima", autora Miše Ratkovića. Priznavanje samo jednoga izdanja revije iz sporne godine, kao i zanemarivanje brojeva u malome formatu posljedica je različito tumačene povijesti publicističke djelatnosti Revije. Nastojanja stručnjaka bi trebala biti usmjerena na usaglašavanje početka izlaženja Revije.

Jedan od temeljnih problema tekstova o narodnim običajima je što velika većina takvih radova nije upotpunjena detaljima, vremenskim odrednicama, specifikacijama mjesta. Etička načela o navođenju kazivača (ljudi koji su prepričali običaj, opisali odjeću i sl.) i njihovih podataka (ukoliko su suglasni)

22 U biografiji se ističe kako je Julije Njikoš: "muzikolog, melograf, skladatelj, dirigent, novinar, glazbeni kritičar i komentator u Muzičkoj redakciji Radiotelevizije Zagreb, jedan od osnivača i predsjednik Umjetničkog savjeta Festivala hrvatske tamburaške glazbe u Osijeku, urednik notnih izdanja Tamburaški orkestri KPSH...". (Julije Njikoš, *Đakovo je srce Slavonije; narodni i radni običaji, pjesme, kola i poskočice seljana Đakovštine*, Đakovo, 1998., str. 227, 228). J. Njikoš bio je čest suradnik u počecima publiciranja Revije, pa je njegov doprinos neosporan.

23 Tri teksta Z. Lechner: Narodna nošnja u Đakovštini, Katori u vezovima na narodnoj nošnji Đakovštine i Zlatovez, izdana u Reviji od 1968. do 1970. godine, rezultirala su stručnim člancima: Hrvatska narodna nošnja u Đakovštini, Rubine Šokica iz Gorjana u Slavoniji te Zlatovez u Slavoniji. (usporedi sa zbirkom tekstova Zdenke Lechner, *Tradicijska kultura Slavonije, Baranje i Srijema*, Zagreb, 2000., str. 87-94, 95-108, 147-152.). Radovi Z. Lechner služe studentima i početnicima kao predložak za obrađivanje etnoloških tema, ali i pisanje istih.

rijetko se poštivaju, a zaslužni ljudi su izostavljeni. Vrlo često autori takvih tekstova zaljubljenici su u kulturnu baštinu, vrijedni i marljivi sakupljači, pa čak i modernizirana elita prosvjetitelja koji ukazuju na potrebu snažnijega očuvanja određenih segmenata prošlosti. Usprkos mnogim iznesenim zamjerkama takvim radovima i ograničenjima autora amaterizmom, među njima mogu se pronaći i radovi osobito vrijedni etnologima. To je vrlo često vrijedna zapisana građa koja može, a često zaista i čini temelj za etnologue i druge stručnjake koji žele produbiti proučavanja određenih segmenata kulture.²⁴ Ova zamjerka odnosi se na sve Revije jer u svakoj pišu i objavljuju zaljubljenici u baštinu.

Uredništvo Revije u početnom razdoblju publiciranja uvrstilo je i tekstove o smotrama folkloru, kako domaćoj smotri (Đakovački vezovi), tako i drugim smotrama (Međunarodna smotra folkloru u Zagrebu, Vinkovačke jeseni u Vinkovcima, Brodsko kolo u Slavonskom Brodu i dr.). Kako folkloristika čini jedan segment etnologije, tekstovi o plesu, pjesmi i glazbi u scenskoj izvedbi (na pozornici) spadaju u etnološke tekstove. Međutim, tekstovi o smotrama uglavnom su bazirani na primjerima izvještaja i "lijepog primanja u lokalnu zajednicu kulturno-umjetničkog društva", dok se etnološki tekstovi odlikuju drugim odrednicama i zasnivaju na znanstvenim proučavanjima. Pomak će se osjetiti u razdoblju osamdesetih godina 20. stoljeća pojavom inženjera poljoprivrede i folklorista Josipa Vinkeševića.

Razdoblje od 1980. do 1990. godine

Publicistička djelatnost razdoblja od 1980. do 1990. godine osnažila je upravo na čvrstim temeljima prethodnoga razdoblja. Autori tekstova su i školovani stručnjaci i dobronamjerni sakupljači/zaljubljenici u narodnu baštinu, koji su osjetili poziv da očuvaju i zabilježe neke od običaja pretežito svojega mjesta i đakovačkoga kraja. Takve radove karakterizira esejistički opis prožet romantičarskim elementima, a nerijetko i osobnim iskustvima zapisivača, pa i uspomenama koje su obilježile njihovo djetinjstvo. Upućujem na jedan od nekolicine primjera. Autor rada "Majstori u slavonskoj i baranjskoj ravnici", Đuro Šovagović donosi u Reviji iz 1981. godine kratke priče obrtnika s naglašavanjem potreba očuvanja njihovih zanata. Podnaslovi teksta o obrtnicima su: Papučice svakojakih šara, Jedan život za opanke, U majstora Luke sretne ruke,

24 Jedan od primjera tekst je učiteljice Lucije Karalić iz 1972. godine: Pletenice, divojačka diko. Etnologinja Branka Uzelac nastavila je i detaljnije proučila češljanje djevojaka u Đakovštini te kao rezultat dugogodišnjega terenskoga istraživanja postavila stručnu izložbu u Muzeju Đakovštine sa popratnim katalogom: *Žensko tradicijsko češljanje i oglavlja Đakovštine*, u Đakovu 2004. godine.

Nadanja majstora Čataja - remenar, Netko je naručio opakliju - netko kožuš, Kolar - a bez kola!, Klompe za seljačke noge, Daleki put Andrijinih bačvi, Život za žito i rešeto, Violina od tri milijuna dijelova, Veliko srce licitarsko, Jedna snaša šara tikvice, Kovač kuje daleko se čuje. Čitatelji će već u podnaslovima dobiti predodžbu o sadržaju opisa. Etnolozima ovakvi tekstovi nerijetko donose vrijedne podatke, izvorno nazivlje alatki i sličnoga, potvrdu korištenja proizvoda i drugo. Međutim, veliki nedostatak tekstova je zanemarivanje vremenskih odrednica pa često ne znamo (i ne možemo utvrditi) na koji period se određeni podatak odnosi. Može se primjetiti zanemarivanje mjesta odnosno lokaliteta, nepotpuni podatci ljudi koji su tome svjedočili, neprepoznavanje utjecaja drugih lokalnih, regionalnih, etničkih, socijalnih i drugih zajednica i mnogo drugo na što etnolozi obraćaju pozornost. Stoga tekstovi često pružaju nepotpunu sliku stvarnoga stanja ili pak upute na "krivi trag", što svakako ne ide u prilog "očuvanja narodnoga blaga".

U Reviji svoje mjesto oduvijek su imali stručnjaci, pa tako i u ovome razdoblju. Publiciraju se prvi radovi mnogih kasnije priznatih stručnjaka. Donosim redom po godištima izdanja neka od imena etnologa: Branka Uzelac-Bijelić, Manda Svirac, Žarko Španiček, Jasna Andrić, Marija Išgum, Tihana Petrović te Zvonimir Toldi.²⁵ Dugogodišnji suradnik Revije koji je objavio oko dvadeset i četiri rada u ovoj publikaciji je dr. Marko Kadić. Njegov doprinos značajan je u područjima tradicijske arhitekture, ruralne prehrane, gospodarstva te usmene književnosti u kojoj je zapisao "rijetke i zaboravljene riječi", zagonetke i deseteračke stihove.

Među tekstovima raznih znanstvenih disciplina započinje uvrštavanje i tekstova o folkloru. Kako se etnologija (i većina znanstvenih disciplina) odlikuje interdisciplinarnošću ovakvi tekstovi omogućuju uvid u očuvanje ponajprije pjesama, zatim odjeće i običaja seoskih ili gradskih kulturno-umjetničkih društava, te naposljetku plesa i plesnih figura. Izuzetak među tekstovima ovakvoga tipa u Reviji, predstavljaju radovi etnokoreologa Josipa Vinkeševića.²⁶ To su: "Folklor i folklorizam" (1988.) te "Okretanja, stara narodna kola u Đakovštini" (1990.). Radovi su primjer stručnoga razmatranja problema scenske primjene folkloru te sustavnoga proučavanja plesa u funkciji folkloru.

25 U potpunosti popis autora i radova, ne samo etnologa, nalazi se u prilogu na kraju ovoga rada. Ovdje izdvojeni samo stručnjaci razdoblja od 1980. do 1990. godine.

26 U životopisu Josipa Vinkeševića navodi se kako je jedini etnokoreolog u Đakovštini i među malobrojnim u Slavoniji. Stručnost dobiva u školama folkloru, organizatora KPS Hrvatske, danas Hrvatski sabor kulture. (Vidi u: *Pjesmom na vezove, zbirka hrvatskih folklornih napjeva i plesova iz Slavonije i Baranje*, ur. Miroslava Hadžihusejnović-Valašek, Đakovo, 1994., str. 303)

Razdoblje od 1991. do 2004. godine

Izdavanjem "Jubilarne Revije 1967.-1991." započinje treće razdoblje kontinuiranoga izlaženja časopisa Đakovačkih vezova. Ovaj broj Revije najavljuje brojne tekstove iz područja etnologije koji će u razdoblju 1991. – 2004. godine dobiti znatno više prostora u Reviji nego u prijašnjim razdobljima. Etnologinja Manda Svirac u jubilarnoj reviji upućuje na problem programske orijentacije Đakovačkih vezova te razmatra pitanja značenja i uloge Vezova. Promišljanje o Vezovima usko je povezano s Revijom, pa su neki pomaci vidljivi u odabiru tekstova i autora. Obljetnica dvadeset i petih Vezova nije održana 1991. godine, već je premještena na 1993. godinu. Nažalost, već sljedeće godine Vezovi, kao i Revija, odgođeni su zbog Domovinskoga rata.²⁷ Tako Vezovi, ali i Revija pauziraju i 1992. godinu.

Razdoblje koje je uslijedilo snažan naglasak stavilo je na "stare" pjesme i plesove, izvornost i originalnost hrvatskih običaja. Baveći se pitanjima uzdizanja narodne kulture i povezivanja sa nacionalnim simbolima ugledna etnologinja Dunja Rihtman Auguštin napominje: "Etnologijom proizvedena kanonizacija pojedinih normi i običaja, narodne nošnje ili folklornoga stvaralaštva ili pak samoga seljačkoga načina života i tzv. etike narodne kulture prihvatila je privlačne stereotipe koje je rado prihvaćala nacionalna inteligencija kao nositelj nacionalnoga projekta".²⁸ Proces je osnažio devedesetih godina 20. stoljeća uspostavom nove vlasti i nove države. Mirko Ćurić smatra razdoblje devedesetih periodom izdavanja u kojemu je prevladavala "prečesta doza kiča i neukusa u promicanju hrvatske i slavonske baštine". Negativnu ocjenu ulaskom u "novo tisućljeće" Ćurić nastoji promijeniti "okupljanjem svega onoga najboljega što ima Đakovo i Slavonija".²⁹

Zanimljivo je gotovo u svakom broju Revija ovoga razdoblja ponavljanje tekstova o povijesti nastanka Đakovačkih vezova. Svojevrsna želja za potvrđivanjem, možda i snažnijim afirmiranjem Vezova, nameće se iznova čitateljima kroz tekstove gotovo identičnih rečenica. Ovi tekstovi su obilježili treće razdoblje publiciranja. Njihovo smještanje na prve stranice Revija i autori iz političkoga života ukazuju na važnost isticanja političkog značaja, te korištenja pučke kulture za stvaranje političkog nacionalizma. Svakako treba imati na umu

27 Ratni sukobi na prostorima bivše Jugoslavije traju u razdoblju od 1990. do 1999. godine. Domovinski rat započinje 1991. i traje do potpisivanja Erdutskog sporazuma, a zatim i sporazuma u Daytonu 1995. godine. (Dušan Bilandžić, *Moderna hrvatska povijest*, Zagreb, 1999., str. 810, 811).

28 Dunja Rihtman Auguštin, *Etnologija i etnomit*, Zagreb, 2001., str. 213

29 Mirko Ćurić, Trideset godina vezovske Revije, u: *Revija 2000.*, Đakovo, 2000., str. 3

čitateljstvo kojemu se Revija obraća. Njih kao važnu sastavnicu budućnosti Revije ne treba podcjenjivati, ali ni precjenjivati. Politika uređivanja Revije jasnija je dolaskom Mirka Čurića na mjesto glavnoga urednika, ali tekstovi etnoloških tema ne raspoznavaju se od tekstova prethodnih razdoblja.

Revija nastavlja s donošenjem priloga i raznih vijesti o zbivanjima koja su obilježila folklorna događanja Đakovštine i Slavonije. To su tekstovi o priredbama poput "Mladost i ljepota Slavonije", "Smotra starogradskih plesova i pjesama", "Brodsko kolo", "Alaj pjevam i pjevati znadem!" i druge. Tekstovi po svojoj strukturi i propozicijama nisu etnološki tekstovi, ali su zbog poveznice s folklorom, a time i etnologijom uvršteni u ovu evaluaciju kao i u popis u prilogu na kraju ovoga rada. Takav je i tekst u obliku izvještaja, Enriha Merdića iz 2004. godine: "Kako je Tena u Meksiku napravila hrvatsku fiestu". Uz tekstove Josipa Vinkeševića pojavljuje se i tekst uglednoga koreografa i etnologa dr. Ivana Ivančana pod naslovom: "Uloga folkloru u kulturnom i društvenom životu danas". Tekst je izdan u Reviji iz 1998. godine i donosi folklorna promišljanja. Od kraja devedesetih godina 20. stoljeća zapažene su i muzejske vijesti koje su uvrštene u Reviju: "Stalni muzejski postav i vodič: *Etnologija Vinkovaca i okolice*", "Rukopis *Poviest sela Vuke* Milka Cepelića darovan Muzeju Đakovštine". To su tekstovi o etnološkim odjelima u muzejima pa uredništvo svakako treba razlučiti i promisliti imaju li takvi radovi svoje mjesto u Reviji ili negdje drugdje.

Zaključna razmatranja

Treba istaknuti nekoliko značajki po kojima je Revija prepoznatljiva među čitateljstvom. U njoj se donosi službeni program Vezova, razne vijestice relevantne za Đakovo i okolicu, kraći tekstovi o folkloru, izvještaji o kulturno-umjetničkim društvima i njihovim gostovanjima, a zatim i radovi o selima đakovačkoga kraja, običajima koji se njeguju ili su iščezli. U takvim okvirima ona ne prelazi lokalne granice svoga obraćanja. Revija predstavlja popratnu publikaciju Vezova, ona je pisani materijal manifestacije. Zatim, ona nije znanstvena publikacija. Rad baziran na prikupljanju građe o narodnome životu samo jednoga razdoblja ne obuhvaća bavljenje teorijskim pravcima što je neophodno u znanstvenim istraživanjima. Ukoliko Revija nastavi uređivačku politiku "prikupljanja etnološke građe" svakako bi trebalo uputiti njezine autore na određene propozicije takovoga rada i konačnoga objavljivanja.³⁰

U zadnjim brojevima svoje mjesto pronalaze i kraći osvrti na djelatnosti muzeja kao institucije čija je jedna od zadaća njegovati i "stare" običaje. Takvi tekstovi nisu etnološki po svojim propozicijama, ali se dotiču etnoloških tema.

Smatram kako je bitno uočiti da jačanjem globalizacijskih procesa, urbanizacijom i povećanom informatizacijom nije započet proces gubljenja identiteta, pa i etniciteta, kao što je to naglašeno u prvim godinama razdoblja 1991. – 2004. godine. Naprotiv, ovi procesi neprestano iznjedruju nove koncepcije o razvijanju kulture. Takav primjer svakako možemo uočiti u Obrtničkoj školi "A. Horvata" iz Đakova gdje učenici tehniku ručnoga rada zlatovez primjenjuju na svečanim, večernjim haljinama. Njihova suradnja sa Muzejom Đakovštine i Etnološkim odjelom pohvalna je. Takovo uklapanje tradicije u suvremenost osigurava preživljavanje segmenata kulture u novim razdobljima.

Današnji Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskoga fakulteta u Zagrebu ima zadatak proširiti ulogu etnologa u društvu i područje etnoloških istraživanja.³¹ "Etnolog je možda onaj koji se na koncertu društvenih znanosti treba najviše uprijeti da bi se čuo njegov glas, zakriven glasom zvučnih instrumenata".³²

Literatura

*Prigodne Revije Đakovačkih vezova od 1968. do 2004., Đakovo*³³

Prilog

Popis etnoloških tekstova 1967.-2004.

Revija 1967.:

Fotografije pod naslovima: Narodni vezovi Đakovštine, Narodne nošnje Đakovštine, Pejzaž – radnici na polju.

Revija 1968.:

Zdenka Lechner: Narodna nošnja u Đakovštini
Julije Njikoš: Slavonija – zemlja plemenita

31 Zagrebačka začetnica kulturne antropologije je Vera Erlich Stein čiji pravac rada nastavljaju Lidiya Sklevicky te Dunja Rihtman-Auguštin. Ovdje samo upućujem na njihove radove.

32 Colette Petonnet i Marie-Christine Pouchelle, Uloga etnologa u društvu, u: ur. Martine Segalen, *Drugi i sličan-Pogledi na etnologiju suvremenih društava*, Zagreb, 2002., 233.

33 S obzirom na temu ovoga rada razumljivo je kako sam koristila Revije od 1968. do 2004. godine, ipak neke autore i radove objavljene u Revijama posebno sam navela u napomenama unutar teksta iz razloga njihovoga citiranja.

Revija 1969.:

Pavle Blažek: Stan

dr. Marko Kadić: Vinkovci – kad su stari svinje žirovali

Zdenka Lechner: Katori u vezovima na narodnoj nošnji
Đakovštine

Revija 1970.: (mali format)

Julije Njikoš: Pokladni običaji u Slavoniji

Zdenka Lechner: Zlatovez

Revija 1970.: (veliki format)

Mišo Ratkovčić: Ljelje – stari narodni običaj u Gorjanima

Jubilarna Revija 1967. – 1971.:

Lucija Karalić: Ponjavci, od rođenja do groba

Jelka Mihaljev: Ulice, drevni običaj Hrvata u Baranji

Revija 1972.:

Jelka Mihaljev: Mara veze lipotu vezove

Julije Njikoš: Sa slavonskih sokaka, zapisano u Kešincima

Lucija Karalić: Pletenice, divojačka diko

Revija 1973.:

Lucija Karalić: Žetva i sjetva, nekad bilo – sad se spominjalo

Prof. Pavle Blažek: O bečarima

Jelka Mihaljev: Narodne lirske pjesme baranjskih Hrvata

Revija 1974.:

Jelka Mihaljev: Pudarice ne pudaru grožđe

Dr. Marko Kadić: Luženje i pranje rublja

Julije Njikoš: Sa slavonskih sokaka (moji didaci)

Stjepan Brlošić: Stare seoske kućne zadruge – izvori narodnog
likovnog stvaranja

Julije Njikoš: Kraljice, narodni običaji baranjskih Hrvata

Revija 1975.:

Julije Njikoš: Kolovođo, ded' kolo povedi...

Dr. Marko Kadić: O krušnoj peći i pečenju kruha

Dr. Marko Kadić: O bunarima u prošlosti i danas

Jelka Mihaljev: Cvijeće u narodnoj pjesmi baranjskih Hrvata

Prof.dr.ing. Stjepan Romić: O načinu života u Đakovštini prije
250 godina

Prof. Jerko Vukov: O vrijednostima seoskih prostora

Jubilarna Revija 1967.-1976.:

Julije Njikoš: Pokladni običaji u Slavoniji (pokladno kolo i bušari u Kešincima)

Manda Svirac: Održavanje zemljanog poda (u slavonskim kućama)

Prof. Jerko Vukov: O narodnim nošnjama

Julije Njikoš: Pokladni običaji baranjskih Šokaca u Duboševici

Jelka Mihaljev: Svatovski običaji baranjskih Hrvata u selima Draž, Gajić, Toplje, Podolje, Duboševica

Dr. Marko Kadić: Sjećanje na volove iz prošlosti Slavonije

Dr. Marko Kadić: Svinjokolja u Slavoniji

Revija 1977.:

Julije Njikoš: Čijalo

Julije Njikoš: Tambura

Dr. Mirko Markovac: O nekadašnjem zadružnom načinu života po selima Đakovštine

Dr. Marko Kadić: O saonama

Lucija Karalić: Gdje je kruha ikak'a, ne boj se gosta nikak'a

Prof. Jerko Vukov: Narodne nošnje sjeverne Hrvatske *

Revija 1978.:

Julije Njikoš: Žetveni običaji u Slavoniji

Krešimir Pavić: Stećci u Dragotinu

Prof. Jerko Vukov: Ženska narodna nošnja Slavonije *

Dr. Marko Kadić: Stare seoske kuće na području Đakovštine

Lucija Karalić: Veselo srce kudilju prede

Dr. Marko Kadić i prof. dr. ing. Stjepan Romić: Kola u seljačkom gospodarstvu nekada i danas (1978.)

Revija 1979.:

Prof. Jerko Vukov: Ženska narodna nošnja Baranje *

Lucija Karalić: Ružamrine, ti nemaš vršike

Dr. Marko Kadić: Konjska orma i ostali pribor

Dr. Marko Kadić: Vršidba žita konjima

Dr. Marko Kadić: Žirenje svinja u prošlosti Slavonije

Revija 1980.:

Prof. Branka Uzelac-Bijelić: Rodbinski nazivi u đakovačkom kraju

Šima Petričević-Šokac: Pripremanje za svatove u Šokadiji

Stjepan Brdarić: Običaji na prelu kod baranjskih Hrvata

Prof. dr.ing. Stjepan Romić: Svilogojstvo Đakovštine u prošlosti
Đuro šovagović: Bečari – legenda slavonske ravnice

Revija 1981.:

Prof. Manda Svirac: O slavonskom pripletu
Hugo Borenić: Da se ne zaborave – folklorne crtice
Jelka Mihaljev: Biljni motivi u narodnom stvaralaštvu Baranje
Stjepan Bradarić: Gajde, gajdaši i kolo u Baranji
Dr. Marko Kadić: O kosidbi livada
Dr. Marko Kadić: O držanju i uzgoju svinja u prošlosti Slavonije
Đuro Šovagović: Majstori u slavonskoj i baranjskoj ravnici
Prof. Branka Uzelac-Bijelić: Ni lončari više nisu...

Revija 1982.:

Prof. Manda Svirac: Igre na bedenku
Prof. Hugo Borenić: Drumari, iz ciklusa radne pjesme
Stjepan Brdarić: Pletači čarapa i čarapaca u Baranji
Prof. Marko Landeka: Doprinos Mijata Stojanovića razvoju
hrvatske etnografije
Dr. Marko Kadić: Ilija s tamburicom i tikvicom
Prof. Branka Uzelac: Trideset godina rada Muzeja Đakovštine

Revija 1983.:

dr. Marko Kadić: O djetinjstvu slavonskih sinova u prošlosti
Jelka Mihaljev: Životinjski motivi u narodnom stvaralaštvu
Baranje
Žarko Španiček: Stara ženidba u selu Draž
Prof. Manda Svirac: Škrebari u Frakanavi (Austrija, Gradišće)

Revija 1984.:

Prof. Manda Svirac: Istraživanje bijelog ručnog rada u Istočnoj
Hrvatskoj
Jelka Mihaljev: Bojanje i šaranje jaja u baranjskim selima
Stjepan Brdarić: «Poša» i rubac u narodnoj nošnji baranjskih
Šokaca-Hrvata
Jasna Andrić: O Šijacima
Žarko Španiček: Zadruga Orikin
Dr. Marko Kadić: Pašnjaci i broj stoke u prošlosti Slavonije
Marija Išgum: Tragovi obrednog oranja na tlu Slavonije
Stjepan Brdarić: Sjećanje na đeram

Revija 1985.:

dr. Marko Kadić: Klanje svinja u prošlosti Slavonije i danas
 Mr. Manda Svirac: Istraživanje o gradnji krušnih peći na
 otvorenom oko Vinkovaca
 Prof. dr. Mijo Kopljar: Kopljareva obiteljska zadruga
 Dr. Marko Kadić: Rijetke i zaboravljene riječi hrvatskoga
 narodnoga govora u Slavoniji
 Prof. mr. Lazar Stojnović: Vještice u vjerovanju i pričama
 Slavonsaca

Jubilarna Revija 1986.:

Tihana Petrović: Običaji maskiranja u babe i starceve u
 Vukojevcima (prilog poznavanju pokladnih običaja u Slavoniji)
 dr. Marko Kadić: Etnoveterina, konji u narodnim pjesmicama
 mr. Manda Svirac: Žensko odijevanje jugozapadno od Vinkovaca
 dr. Marko Kadić: O obući u prošlosti Slavonije
 Stjepan Brdarić: Nošnja i ženidba kod baranjskih Hrvata

Revija 1987.:

Dr. Marko Kadić: O stanovima u prošlosti Slavonije
 Vladimir Rešković: Bilješka o pijavičarima
 Dr. Marko Kadić: Rijetke i zaboravljene riječi hrvatskog
 narodnog govora u Slavoniji
 Dr. Marko Kadić: Etnoveterina: O volovima u narodnim
 pjesmama
 Prof. dr. Mijo Kopljar: Dioba Kopljareve obiteljske zadruge
 Prof. Zvonimir Toldi: Jabuka šarana voskom
 Prof. Tihana Petrović: Još o paprenjacima

Revija 1988.:

Prof. Tihana Petrović: Izrada nićanica, nita u našičkom kraju
 Dr. Marko Kadić: Etnoveterina u zagonetkama o različitim
 životinjama
 Prof. Zvonimir Toldi: Pjesma kuvačica
 Stjepan Brdarić: Svatovski običaj u baranjskih Hrvata I
 Josip Vinkešević: Folklor i folklorizam
 Prof. Jerko Vukov: O folkloru u Slavoniji i Baranji *
 Ivica Ćosić: Ograde u prošlosti Slavonije
 Prof. Dragutin Sokol: Valpovačke maškare
 Prof. Dragutin Sokol: Obuća iz davnine

Revija 1989.:

prof. Tihana Petrović: O šlinganju u Koški
Prof. Zvonimir Toldi: Zlatom krpani poluci
Stjepan Brdarić: Svatovski običaj u baranjskih Hrvata II
Martin Grgurovac: Krstari, narodni običaj koji nestaje
Prof. Ante Knežević: Šokački stanovi (salaši)
Ivica Ćosić: Sjećanje na kirijaše
Josip Vinkešević: Tradicija u kulturi i umjetnosti

Revija 1990.:

Josip Vinkešević: Okretanja, stara narodna kola u Đakovštini
Stjepan Brdarić: Običaji baranjskih Šokaca-Hrvata prigodom
sjetve, žetve, vozidbe i vršidbe žita u Baranjskom Petrovom Selu
Zvonimir Toldi: Narodna nošnja Gorjana
Tihana Petrović: Iz tradicijske prehrane sela Sv. Đurađ
Mijo Kopljar: Lilanje
Dragutin Sokol: Krušne peći
Marko Kadić: Kako se nekada postilo
Ana Božić: Kako se nekada udavalo

Jubilarna Revija 1967. – 1991.:

Manda Svirac: Đakovački vezovi programska orijentacija-
značenje i uloga
Jasna Andrić: Buše, bušari
Zvonimir Toldi: Narodni nakit muškaraca u Brodskom Posavlju
Zvonimir Toldi: Jagode – motiv na pregačama i maramama
Jelka Mihaljev: Božićni običaji baranjskih Hrvata u selima Draž,
Gajić, Topolje, Duboševica i Podolje.
Josip Vinkešević: Svatovski običaji u Drenjskom Slatniku
Mijo Kopljar: Žetveni radovi u prošlosti i sadašnjosti Slavonije
Martin Grgurovac: Rukopisne zbirke slavonskih etnografa u
fondu Odbora za Narodni život i običaje JAZU u Zagrebu
Franjo Matasović: Svatovski običaji u Gundincima
Miroslava Hadžihusejnović: Slavonska folklorna glazba 18. i s
početka 19. stoljeća prema zapisima suvremenika
Žarko Španiček: Tomašević-suvara u Otoku, prilog poznavanju
mlinova u Slavoniji
Đuro Zetović: Poredovnice – običaj poredovnog kola iz
Sikirevaca

Mato Batorović: Zavjetni dani i blagoslovi u Iloku

Tihana Petrović: Ribolov u podravskom selu Sveti Đurađ

Drago Sumajstorčić: Slavonski kulin

Dr. Marko Kadić: Etnoveterina u narodnim poslovicama o životinjama

Revija 1992. – nije izdana

Revija 1993.:

Josip Forjan: Zlatne ruke prognanica, akcija spašavanja i izrade narodnih nošnji u posudionici i radionici nošnji u ratnim prilikama

Zvonimir Toldi: Bili jastuk šlingovan

Mijo Kopljar: Žetveni radovi u prošlosti i sadašnjosti Slavonije, Uvaženje žita

Franjo Matasović: Svadbeni običaji iz Gundinaca – selidba mladenkinoga ruha

Zlatko Cvetković: Tragom hrvatskih običaja u Slavoniji: Običaji Vijenci u selu Nard (Valpovo)

Miroslava Hadžihusejnović-Valašek: O baranjskoj folklornoj glazbi i oko nje

Zdenka Lechner: Dvije slavonske folklorne priprede u službi tradicijske predaje

Stjepan Marić: Priredba mladost i ljepota Slavonije

Josip Vinkešević: Starogradski plesovi

Revija 1994.:

Josip Vinkešević: Savjetovanje voditelja folkloru kulturno umjetničkih društava Slavonije i Baranje

Manda Svirac: Izvješće o skupini IGF-a – Međunarodne unije saveza folklornih skupina

Mihael Ferić: Pučka glazbala Slavonije i Baranje i njihovo scensko predstavljanje

Zvonimir Toldi: Ženska gizda Slavnskoga Kobaša

Franjo Matasović: Svatovski običaji u Gundincima

Jelka Mihaljev: Vez na muškoj narodnoj nošnji baranjskih Hrvata

Manda Svirac: Očuvati tradiciju djevojačkog češljanja

Romana Fezi: Češljanje i uređenje glave Hrvatica u selu Gaj

Mijo Kopljar: Žetveni radovi u prošlosti i sadašnjosti Slavonije, Vršidba žita

Mato Lukačević: Vršidba

Mijo Kopljar: Gajenje lana u prošlosti Đakovštine

Revija 1995.:

Šima Petričević: Svatovski običaji u Šokadiji

Franjo Matasović: Svadbeni običaji u Gundincima

Mihael Ferić: Kolo uz pjevanje u županiji Brodsko-posavskoj

Zvonimir Toldi: U Beravci izjimača ima!

Jelka Mihaljev: Marame

Zvonimir Toldi: Kobaške marame

Mato Lukačević: Berba grožđa

Ljubica Mihelj: Lončarski predmeti Slavonije i Baranje u zbirci
Etnografskog muzeja u Zagrebu

Božica Somek-Machala: Pića u Slavoniji i Baranji s posebnim
osvrtnom na rakiju

Revija 1996.:

Mirko Kladarić: Vez do veza – tisuće vezova!

Josip Vinkešević: Smotra folklor a Đakovački vezovi 95

Mr.sc. Manda Svirac: Nove spoznaje o ženskim frizurama u
županjskoj Posavini

Mr.sc. Manda Svirac: Pokladni običaj kobilice, teze za raspravu

Zrinka Okunski: Ogrlice od staklenih zrnaca na području
Slavonije i Baranje

Jelka Mihaljev: Vez u narodnom stvaralaštvu baranjskih Hrvata

Mijo Kopljar: Nekadašnja prehrana pučanstva u nekim selima
đakovačkoga kraja

Mr.sc. Manda Svirac: KUD Vranovci-Bukovje na
međunarodnom festivalu u Poljskoj

Jospi Vinkešević: Smotre hrvatske selječke kulture

Vesna Kolić Klikić: Štovanje vinskih svetaca s posebnim osvrtom
na štovanje sv. Vinka

Šima Petričević: Liciteri, medičari i voskari

Vladimir Rešković Panonski: Zagrebačka šokadija od Jankovića
do Reškovića

Revija 1997.:

Josip Vinkešević: Smotra folklor a Đakovački vezovi 96, 5-7.
srpnja 1996.

Dr.sc. Manda Svirac: Prilog bibliografiji o narodnome odijevanju na području Sjevernoistočne Hrvatske do 1987. godine, Slavonija, Baranja, Srijem

Jelka Mihaljev: Tradicijska oglavlja Baranjskih Hrvatica

Dr.sc. Manda Svirac: Traganje za narodnom nošnjom u Podravskim Podgajcima

Mihael Ferić: Svatovski zapisi iz Brodskog Posavlja

Dr.sc. Manda Svirac: Oslikano pecivo – paprenjaci

Franjo Matasović: Stanovi na gundinačkom ataru nekada i sada

Zvonimir Toldi: „Masti brk“

Ivan Grizak: Sjetite se...zaboravljeni (ili zanemareni) svinjokoljski običaji

Dr.sc. Manda Svirac: Međunarodna unija folklornih skupina-IGF

Zvonimir Toldi: Brodsko kolo

Zvonimir Toldi: Alaj pjevam i pjevati znadem!

Marin Janković: Stari športovi-veliko narodno blago u Hrvata

Marin Janković: Kulturni sadržaji olimpijade starih športova Brođanci

Jubilarna Revija 1967.-1998.:

Ivan Pavić: Zabilješke iz povijesti Đakovačkih vezova

Dr. Ivan Ivančan: Uloga folkloru u kulturnom i društvenom životu danas

Josip Vinkešević: Smotra folkloru Đakovački vezovi

Prof. Zvonimir Toldi: Ljepotice Đakovačkih vezova

Krešimir Valetić: Kulturne priredbe i izložbe

Dr.sc. Manda Svirac: Đakovački vezovi i suradnja s međunarodnom unijom folklornih skupina-IGF

Prof. Vesna Kolić-Klikić: Jedna nova folklorna priredba u službi očuvanja tradicijskih glazbala

Jelka Mihaljev: tradicijska oglavlja baranjskih Hrvatica, Podravska skupina

Prof. Vesna Kolić-Klikić: Novogradiško svilogojsstvo

Đuro Zetović: Običaj mačji svatovi

Marin Janković: Kako su se igrali naši stari

Revija 1999.:

Mirko Kladarić: Tridesetogodišnji čuvari hrvatske narodne baštine

Zvonko Benašić: (etnografska izložba) Vinova loza u narodnom stvaralaštvu

Zvonko Benašić: Tena istražuje, čuva i prikazuje folklorno blago Hrvatske

Jelica Mihaljev: Nošnja baranjskih Hrvata

Mato Lukačević: Alatke rabljene u prošlom stoljeću

Mijo Kopljar: Razvitak veterinarstva Slavonije do kraja 19. stoljeća

Revija 2000.:

Josip Vinkešević: Smotra starogradskih plesova i pjesama

Branka Uzelac, prof.: Tradicijski obrti Đakova-tragom obrta koji nestaju

Zvonimir Toldi: Oj dukati, veliki i mali!

Vinko Juzbašić: Bošnjačka kukma

Vinko Juzbašić: Šlinga i oborci iz Bošnjaka

Mr. Zvonko Benašić: Kako je nestalo narodno odilo?

Marta Andrić: Narodno pčelarstvo u Strizivojini

Revija 2001.:

Ivan Pavić: Kako su nastali Đakovački vezovi

Branka Uzelac: Etnološke osobitosti priredbe Najbolje nošeno narodno ruho

Vinko Juzbašić: Bošnjačka narodna nošnja

Mr. Zvonko Benašić: Pudarenje

Dr. Stanislav Marijanović: Slavonski narodni običaji iz XIX. stoljeća u memoarskoj prozi Antuna Stojanovića

Vlasta Šabić: Rukotvorstvo Vladoja Ivakića i Tomašanci

Mijo Živković: Običaji vjernika u Jarugama

Mr. Zvonimir Toldi: Etnografska slika grada Broda

Mr. Ljubica Gligorević: Nicanje prvosvibanjskih majbama

Mihael Ferić: Vokalna folklorna glazba u Slavoniji, Baranji i Srijemu

Josip Vinkešević: Hrvatsko kolo iz Broda na Savi

Mr. Zvonimir Toldi: Što životinje pripovijaju?

Revija 2002.:

Branka Uzelac: Čilimi i čupavci đakovačkog kraja

Đuro Bošnjak: Kako se nekad proizvodilo platno

Ivanka Raguž: Svatovi u Velikoj Kopanici

Vinko Juzbašić: Ukop i kajanje u Bošnjacima
 Antun Jarm: Poklonici, križevi i kapelice u Slavoniji
 Dr. Mijo Kopljar: O pastirstvu Slavonije u prošlosti
 Mihael Ferić: Vokalna folklorna glazba u Slavoniji, Baranji i
 Srijemu
 Željko Vurm: Pučka pjesma u crkvenom pjevanju
 Mihael Ferić: Smotre pučkog pjevanja u Slavoniji, Baranji i
 Srijemu
 Mijo Živković: Zgode iz seoskog života
 Josip Vinkešević: Nekad bilo, sad se spominjalo

Revija 2003.:

Branka Uzelac: Spremi majko đevojku u svilu, nek je lipa na
 nedilju bilu...
 Željko Vurm: Susret pjevačkih skupina pučkog pjevanja crkvenih
 pjesama u Budrovcima
 Jasmina Jurković: Krpana jaja – tehnika ukrašavanja uskrasnih jaja
 u Budrovcima kod Đakova
 Đuro Bošnjak: Zanati naši zaboravljeni –kovači i potkivači
 Mr.sc. Ljubica Gligorević: Stalni muzejski postav i vodič:
 Etnologija Vinkovaca i okolice
 Vinko Juzbašić: Svatovski običaji u Bošnjacima

Revija 2004.:

Đuro Bošnjak: Zanati naši zaboravljeni – kolar
 Mirko Knežević: Narodni običaji josipovačkih Slovaka –
 Josipovački medvjedi
 Josip Vinkešević: Pet godina Ivanjskih krijesova u Đakovu
 Stjepan Najman: Zelčinske vatre na konjari
 Josip Vinkešević: Smotra dvorskih i starogradskih plesova i
 pjesama Hrvatske
 Mirko Knežević: KUD Braća Banas iz Josipovca punitovačkog
 vršnjak je Đakovačkih vezova
 Enrih Merdić: Kako je «Tena» u Meksiku napravila hrvatsku
 fiestu
 Željko Vurm: Čar šokačkog kola
 Branka Uzelac: Milko Cepelić – jedan od preteča Đakovačkih
 vezova

Jasmina Jurković: Rukopis «Poviest sela Vuke» Milka Cepelića
darovan Muzeju Đakovštine
Vinko Juzbašić: Pranjkov ambar i vodenica

* prof. Jerko Vukov nije autor tekstova već ih je priredio za Reviju.

Napomena: Popis autora i njihovih priloga/radova u prilogu donešen je onim redom kako su sortirani u navedenim brojevima Revije. Titule autora pisane su također, kako se nalaze i u tekstovima, a isto se odnosi i na dvostruka prezimena.

SUPPLEMENT TO THE ASSESSMENT OF ETHNOLOGIC TEXT IN THE "ĐAKOVAČKI VEZOVI"-REVIEW

SUMMARY

This article is based on the research of the texts published in the organ of Đakovački vezovi-festival, popularly called The Review. The first part of the article discusses the history of the review, The second explores the role of amateur and professional ethnologists in writiing "ethnologic" texts of good quality. Each publishing period is given a general evaluationg for the purpose of further development of the Review.

